

KARILATSI VABAÕHUMUUSEUM

45

Muuseumi 45 aastat piltides.

Fotod Karilatsi Vabaõhumuuseumi fotokogust, abikogust ja muuseumi pildipangast.

Kõik sai alguse koolist, Karilatsi Algkoolist.
Foto Albert Ivask, 1926.

PTM F 10:19/F5-50

Karilatsi Algkooli õpilased 1968. Viimane lend lõpetas kooli aastal 1972.

Esimene tööpäev muuseumi
rajamiseks toimus 1971. aasta
oktoobris, mil oli juba langetatud
otsus – suletava kooli asemel tuleb
süüa muuseum.

Puude langetamist muuseumile
materjali saamiseks vedas eest
Kalju Kermas.

Kalju Kermas – muuseumi rajaja

Kalju Kermas sündis 25. märtsil 1929. aastal. Koos ema Hille, isa Oskari ja vend Agoga elas ta Tartus, kus käis ka koolis ja tegeles aktiivselt spordiga.

1956. aastal abiellus Kalju Kermas Põlvamaalt pärit Salme Klingiga. Noor pere asus elama Põlvasse ja Kalju esimeseks töökohaks sai Põlva Tarbijate Kooperatiiv.

Hiljem, töötades Põlva Rajoonikomitee sekretärina, algatas ta mitmeid suursündmusi, nt festivali „Põlva Koolikevad“, aga ka muuseumi rajamise Karilatsi. Muuseumi loomise algusaastatel veetis Kalju kõik vabad hetked Karilatsis.

Imetlusväärne oli tema oskus kaasata muuseumi loomisel ühiskondlikku abi. Maakonna koolid said täpsed ajagraafikud ning tööülesannete loetelud, mida neil tuli täita.

1978. aasta lõpupäevil võeti muuseum riiklikku alluvusse nimega **Põlva Talurahvamuseum.**

PTM F 20:24/F6-24

26. juunil 1974 istutati esimene puu muuseumi maa-alale. Algas muuseumi pargi rajamine.

Eesti NSV Kultuuriministeeriumi käskkirjaga nr 374

28. detsembrist 1978 asutati Põlva rajoonis

Ihamaru külanõukogus Karilatsi külas

Põlva Talurahvamuseum.

Täna, 45 aastat hiljem, aastal 2024, kannab see omanäoline muuseum **Karilatsi Vabaõhumuseumi** nime, tutvustab möödunud aegade talu- ja koolielu ning siin, oma algses asukohas, on säilinud ja külastajatele vaatamiseks endise Karilatsi valla keskuse ajaloolised hooned.

Ühiskondlikus korras valminud Põlva rajooni makett. Esiplaanil Põlva, 1978.

PTM F 64:123/F13-60-3

Tuuleveski on üks vähestest mujalt toodud muuseumihoonetest.
Karilatsi tuulik 1985. a.

PTM F 152:2/F13

Algul Põlva rajooni muuseumisse, hiljem maakonnamuuseumisse on ikka toodud külalisi.
Külalised muuseumis 1985. aastal.

Foto: Indrek Illus

Vaestemaja enne ja nüüd.

Hoone on täitnud mitut ülesannet: ehitati magasivahi elumajaks, kasutusele võeti valla- ja kohtumajana, hiljem oli siin vaestemaja. Hoone renoveeriti aastatel 1985-87.

Kähri külast Põlva külje all osteti ja toodi 1986. aastal muuseumisse rehielamu.
Rehetare enne lahti võtmist Kähris ja uues asukohas muuseumis.

1992. taastati maha põlenud saun. Uus saun on eelmise koopia.

Enn Esko, muuseumi juht aastatel 1995-2001, koos toonase kultuuriministri Jaak Allikuga omaaegses põllutööriistade paviljonis. Tänapäeval (2024) hoone ekspositsioonis ei ole.

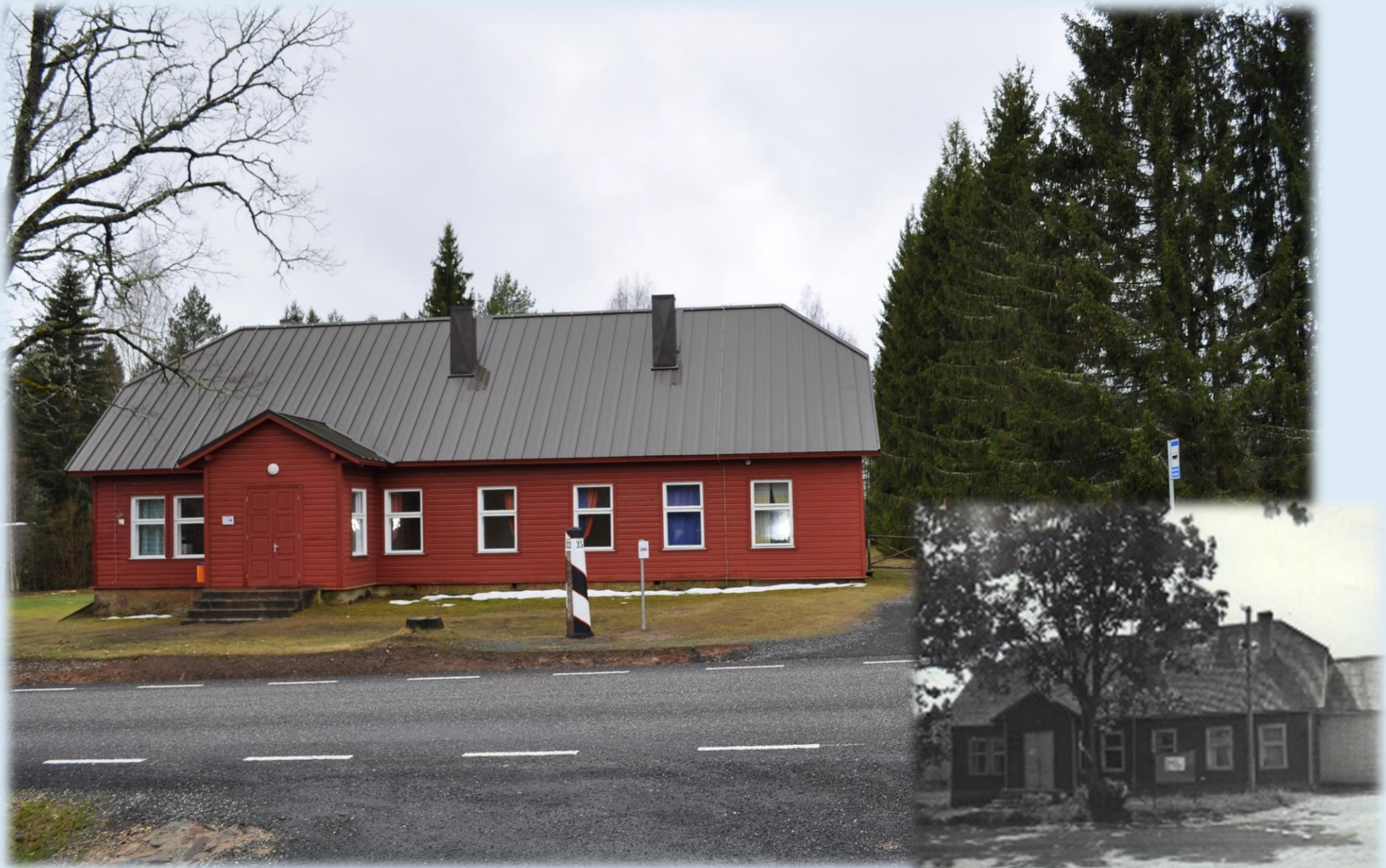

Aastal 1998 asendati tormiga murdunud veskitiivad ja valmis piletimüügi paviljon.

Endine Karilatsi koolimaja on muuseumi peamaja.
Püsinäitus koolimajas kuni aastani 2001.

Karilatsi ajalooline vallamaja, praegu kasutusel rahvamajana, oli esimene 21. sajandil korda saanud hoone.

Keskel muuseumipedagoog Jaanika Anderson, temast paremal muuseumi teadur Elve Aas.

2001. aastal paigaldati kanalisatsioonitrassid ja puhastusseade, remonditi õpetajate maja II korrus.
Muuseum sai interneti püsiühenduse.

2004 avati vastrenoveeritud käsitöötare ja vankrikuur.

Muuseumipere 2005. aastal. Esimeses reas vasakult: muuseumipedagoog Siiri Hommik, kassapidaja Lembi Jalas, muuseumipedagoog Maris Loos, direktor Reet Roop, peavarahoidja Tiiu Niinemägi, kuraator Mariliis Timmermann. Teises reas vasakult: restauraator Andres Niinemägi, raamatupidaja Anne Käis ja muuseumi töömees Janek Hämelane.

Karilatsi koolimaja renoveerimine 2005. a. Head internetilevi otsivad direktor Reet Roop ja kuraator Mariliis Timmermann.

Muuseum on eest vedanud kodu-uurimiskonkursse,
kirjandusvõistlusi ja konverentse.
2006 toimus muuseumis kirjandusvõistlus.

2006 toimus esimene võru keele laager Karilatsis. Keelelaagreid korraldatakse muuseumis tänaseni.

Muuseumi töötajad 2007. aasta suvel. Vasakult: peavarahoidja Tiiu Niinemägi, direktor Reet Roop, suvetöötaja Leeni Seppel, kunstnik Maris Loos ja kuraator Maris Veski.

2007 lisandus ekspositsiooni Punaku talu.
Lilledega - Punaku talu peretütre järeltulija
Ena Poltimäe. Teisel fotol Punaku talu
elumaja.

Peavarahoidja, hilisem koguhoidja Tiiu Niinemägi tööhoos.
Aasta oli 2008.

Renoveeritud magasiit avati külastajatele 2009. aastal. Huvilistele vaatamiseks paigutati siia suured põllutöomasinad.

Aurumasin sõidab „uude koju“. 2012. märtsis toodi kõige suurem aurumasin magasiada ekspositsiooni.

1. jaanuarist 2015 oleme üks neljast
Vana-Võromaa muuseumist.

1. juulist 2019 sai Põlva Talurahvamuseumist
Karilatsi Vabaõhumuseum

Aastatel 2001-2016 oli koolimajas eksponeeritud püsinäitus „Pärisorjast peremeheks“.

Näituse „Kuke kannul kooliteel“ avamine 2017. aastal. Esiplaanil näituse kunstnik Epp Margna.

Õpilasgruppide hulgas on muuseum igakevadine armastatud väljasõidukoht.
Kevadine kooliekskursioon 2019. a.

Jõuluprogrammi on Karilatsis pakutud juba rohkem kui 20 aastat. Pildil 2019. aasta jõulumaa tegelased: jõulusokk, Nõia-Gerda, jõulusokk ja Käbiemand.

2021-2023 oli Karilatsi Vabaõhumuuseumi
juht Margit Pensa.

Muuseumis algasid erinevad pärimuslikud
teemapäevad ning alustati põllutööde tutvustamisega.

2021. aasta suvel uuendati rehetare ja Punaku talu savipõrandaid.

Traditsiooniline Postitee Pillerkaar 2022. aastal.

Meie inimesed 2022. aasta suvel. Muuseumipedagoog Marge Luude, koguhoidja Tiiu Niinemägi, juhataja Margit Pensa, suvetöötaja Brett Hiiob, majandusspetsialist Janek Hämelane.
Ees: arendusspetsialist Maris Veski ja taks Noora.

Tindi-sulega kirjutamine pakub tänaseni põnevust nii suurtele kui väikestele.

Täna vaatamast!
Ootame külla
Karilatsi Vabaõhumuuseumisse.